

дітей: одноцентровий досвід. *Хірургія дитячого віку*, 4(73):38-43; DOI 10.15574/PS.2021.73.38

2. Притула, В.П., Кривченя, Д.Ю., Кузик, А.С., та ін. (2020) Тактичні підходи до лікування кіст селезінки у дітей. *Хірургія дитячого віку*, 1(66):27-34; DOI 10.15574/PS.2020.66.27

3. Дубровін, О.Г., Притула, В.П., Годік, О.С. (2015) Малоінвазивне хірургічне лікування ахалазії стравоходу в дітей. *Хірургія дитячого віку*, 1–2:С. 52-56. DOI:10.15574/PS

4. Benzar, I., Levytskyi, A., Diehtiarova, D., et al. (2020) Vascular anomalies in newborns: clinical presentation, complications, and peculiarities of therapy. *Wiad Lek.*, 73(9 cz. 2):1934–1939. DOI: 10.36740/WLek202009207

5. Cummins, C.B., Bowen-Jallow, K.A., Sifrance Tran, Radhakrishnan, R.S. (2021) Education of pediatric surgery residents over time: Examining 15 years of case logs. *J Pediatr Surg*, 56(1):85–98. DOI: 10.1016/j.jpedsurg.2020.09.038.

6. Evans, C., van Woerden, H.C. (2011) The effect of surgical training and hospital characteristics on patient outcomes after pediatric surgery: a systematic review. *J of Bed Surg*, 46 (111):2119–2127. DOI: 10.1016/j.jpedsurg.2011.06.033

7. Frenk, J., Chen, I., Bhutta, Z.A., et al (2010) Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*, 376:1923–1958. DOI: 10.1016/S0140-6736(10)61854-5

8. Sachdeva, A.K. (2007) The changing paradigm of residency education in surgery: a perspective from the American College of Surgeons. *Am Surg*, 73(2):120–9. doi.org/10.1177/000313480707300206

9. Završnik, J., Stiris, T., Schrier, L., et al. (2018) Basic training requirements for health care professionals who care for children. *Eur J Pediatr*, 177(9):1413-1417. DOI: 10.1007/s00431-018-3150-x

УДК 378.147:613.2:616-053.2

ВИКЛАДАННЯ НАУКИ ПРО ХАРЧУВАННЯ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА ФАХОМ 228 «ПЕДІАТРІЯ»

Велика Н.В., Омельчук С.Т., Аністратенко Т.І., Алексійчук В.Д., Кузьмінська
О.В., Єльцова Л.Б., Білоус С.В., Яструб А.М.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця (м. Київ)

Особливості процесів росту, фізичного та психічного розвитку дітей, функціональної спроможності травної системи дитячого організму та потреби у нутрієнтах у різні вікові періоди зумовлюють необхідність відповідального ставлення до харчування дітей, яке передбачає в першу чергу знання про склад і властивості харчових продуктів, можливий їх вплив на дитячий організм. Лікарі-педіатри приділяють велику увагу харчуванню дітей першого-другого року життя,

а щодо старших дітей та підлітків це питання обговорюється переважно у випадках, коли виникають проблеми зі здоров'ям. В той же час, у періоди інтенсивного росту, статевого визрівання, значних фізичних та розумових навантажень та інших ситуацій потреби в певних нутрієнтах значно збільшуються і важливо вчасно і грамотно коректувати харчування.

Харчування традиційно вважається процесом, який забезпечує потреби організму в основних нутрієнтах та енергії, і це справедливо. Але харчові продукти, окрім нутрієнтів, містять великий комплекс речовин, які не беруть безпосередньої участі у процесах життєдіяльності, проте виявляють значний вплив на організм, на функціонування різних органів та систем. Важливість засвоєння основних положень науки про харчування лікарями різних фахів, особливо педіатрами, ґрунтується на провідній ролі харчування у формуванні фізичного та психічного розвитку та здоров'я. Сучасна медична освіта в Україні і у провідних вищих медичних навчальних закладах Європи та Америки приділяє значну увагу вивченню харчування, що дозволяє розширити фахові можливості майбутніх лікарів. Знання механізмів впливу на організм здорової та хворої людини натуральних харчових продуктів, які мають не лише нутритивні, але і парафармакологічні та лікувальні властивості, дозволяє використовувати їх в комплексній медикаментозно-дієтичній терапії при лікуванні гострих захворювань з метою підвищення ефективності лікування, а в реабілітаційних, профілактичних та оздоровчих програмах – є фактично єдиним доцільним та безпечним засобом, який може ефективно використовуватись у педіатричній практиці і є обґрунтованою альтернативою фармакологічним засобам.

У Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця у підготовці студентів педіатричного фаху приділяється велика увага вивченню різних аспектів харчування. З цією метою у навчальному плані запроваджено дві вибіркові дисципліни, які викладаються на другому та третьому курсах. Студенти-другокурсники вивчають дисципліну «Нутриціологія», яка базується на знаннях, отриманих при вивченні фундаментальних дисциплін – медичної біології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, фізіології, а також гігієни та екології людини, де вони отримали основні поняття про фізіологічні та біохімічні механізми процесів травлення, обміну, транспорту та засвоєння нутрієнтів, а також їх структуру та основні функції, поняття про безпеку харчування. Програма нутриціології включає інформацію про склад, властивості, нутриціологічну характеристику, парафармакологічні особливості, патогенетичне обґрунтування щодо застосування в здоровому (раціональному) харчуванні дітей та підлітків всіх груп традиційних харчових продуктів. Значна увага приділяється молочним продуктам та стравам з них, оскільки вони займають особливе місце в дитячому харчуванні. Окремі теми присвячені спеціальним продуктам дитячого харчування, особливостям технології виготовлення, показникам безпеки, профілактиці харчових труень у дитячих колективах. Вивчення нутриціології поглиблює знання з основ раціонального харчування здорової дитини та закладає основи пропедевтики дієтології, поглиблює та доповнює нутриціологічну та дієтологічну

характеристику традиційних та спеціальних дитячих продуктів харчування, їх парафармакологічні властивості, доцільність застосування в раціональному, лікувальному, дієтичному харчуванні, в тому числі можливість аліментарної корекції соматичних та психологічних розладів у дітей, що в подальшому використовується в дієтотерапії різних захворювань, і таким чином, передбачає інтеграцію викладання з клінічними дисциплінами [1].

Вивчення дисципліни відкриває широкі можливості для формування у майбутніх лікарів-педіатрів профілактичного мислення, набуття спеціальних фахових умінь щодо виявлення причин розвитку та ознак полінутриєнтних дефіцитів, попередження аліментарних, аліментарно-обумовлених захворювань, нутрієнтообумовлених розладів фізичного і психічного статусу, можливості призначення адекватного харчування, що є дієвим чинником комплексної системи первинної та вторинної профілактики захворювань та їх ускладнень [2].

Студенти третього курсу мають можливість вивчати вибірккову дисципліну «Нутриціологія. Основи дієтології в педіатрії», в якій розглядаються питання щодо особливостей харчування дітей та підлітків при особливих фізіологічних станах, інтенсивному фізичному та розумовому навантаженні [3], стресових ситуаціях, а також питання нутриціологічної корекції та дієтологічного супроводження найбільш розповсюджених станів та захворювань дітей [4, 5, 6, 7, 8].

Вибіркові дисципліни «Нутриціологія» та «Нутриціологія. Основи дієтології в педіатрії» враховують сучасні наукові перспективні розробки та досягнення медичної науки, пріоритетні напрямки та розробки, на базі яких сформована міжнародна програма «Здоров'я нації», в якій сформульовані основні проблеми аліментарних захворювань та шляхи їх подолання в світі та в Україні. Вибіркові дисципліни враховують і рекомендації Європейських та міжнародних співтовариств дієтологів та нутриціологів (Deutsche Gesellschaft für Ernährung – DGE, Scientific Committee on Food – SCF), що набуває особливого значення у зв'язку з інтеграцією України до Євросоюзу, викладанні даних дисциплін студентам з інших країн, які здобувають вищу медичну освіту в Україні, а також для фахівців, які планують продовження навчання та фахове удосконалення за кордоном.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу. Велика увага приділяється самостійній позааудиторній роботі студентів, яка дозволяє використовувати їх творчий потенціал. Напрямки та тематику позааудиторної роботи визначаємо індивідуально з урахуванням наукової зацікавленості студентів та можливого напрямку їх майбутньої професійної діяльності. Необхідно відзначити активність студентів у виконанні науково-практичних робіт, які в подальшому реалізуються та удосконалюються як наукові студентські роботи. Близько 15% студентів стають гуртківцями кафедри і продовжують активну наукову діяльність, а після закінчення ВУЗУ підтримують творчу співпрацю з кафедрою. Результатом цієї діяльності є доповіді на місцевих, регіональних та міжнародних студентських форумах, публікації результатів наукових робіт у збірках конференцій, а також у наукових молодіжних журналах.

Висновки.

1. Вивчення вибіркових дисциплін «Нутриціологія» та «Нутриціологія. Основи дієтології в педіатрії» студентами за фахом «Педіатрія» є важливим у формуванні та розширенні їх фахових знань та професійних навичок.

2. Самостійна індивідуальна позааудиторна робота студентів стимулює їх творчу діяльність і сприяє отриманню навичок наукової роботи..

Список літератури

1. Гігієна харчування з основами нутриціології : підручник. У 2 книгах / За ред. проф. В. І. Ципріяна. Київ : Медицина, 2007. 528 с.
2. Ванханен В. В., Ванханен В. Д., Ципріян В. І. Нутриціологія : підручник. Донецьк : Донеччина, 2001, 474 с.
3. Диєтологія / Под ред. А. Ю. Барановського. – 5 –е изд..СПб : Питер, 2018. 1104 с.
4. Nutrition Counseling and Education Skills: A Guide for Professionals 7th Edition / Judith Beto, Betsy Holli , - 2018, p. 220-245.
5. Nutrition in Public Health 4th Edition / Sari Edelstein, - 2018. - p.183-225.
6. General Science of Nutrition. Study Guide for the 4th accreditation level Medical School Students / Edited by S.T. Omelchuk. O. Kuzminska., Kyiv, 2016. 145 p.
7. Clinical Nutrition Basics for Medical Students Paperback / Amanda Velazquez – 2014 , 304 p.
8. Textbook on Nutrition and Dietetics for post basic BSc Nursing students? First edition: 2015, 635 p.

УДК 378:005.6:616-053.2-051

СУЧАСНІ ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «ОНКОЛОГІЯ І РАДІАЦІЙНА МЕДИЦИНА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Верещако Р.І., Гривкова Л.В., Любота Р.В.
Кафедра онкології та радіаційної медицини
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця (м. Київ)

Вступ. Ефективність процесу викладання у вищих медичних навчальних закладах, визначається не лише високим рівнем компетентності в галузі медичних знань, а й володінням елементами комунікативної компетенції – однією із загальних компетенцій педагогів, на основі якої будується професійна компетентність, який навчає майбутнього спеціаліста; для цього необхідно формувати навички особистісно-орієнтованих, інтерактивних, проектних форм навчання з урахуванням